

Kees van Strien. (2019). *Belle van Zuylen: Een leven in Holland*. Aspekt. Isbn 978 94 633 8744 6, € 16,95, 168 blz.

Belle van Zuylen, een leven in Holland

Was er na de 856 pagina's tellende biografie van Belle van Zuylen door Pierre en Simone Dubois uit 1993 nog een nieuwe, veel kleinere (168 blz.) biografie nodig? Het antwoord wordt gegeven op de achterflap van *Belle van Zuylen: Een leven in Holland*. Kees van Strien ontdekte sindsdien in familiearchieven een grote hoeveelheid onbekende brieven en gedichten en kon hiermee de kennis over Belles leven in Nederland aanvullen. Dat betreft een periode van iets meer dan dertig jaar waarin we van geboorte tot huwelijk het leven van een zeer intelligente en vrijheidslievende adellijke dame in de tweede helft van de achttiende eeuw beschreven zien. Het aantrekkelijke van deze levensbeschrijving zit hem in de combinatie van *intelligent*, *vrijheidslievend* en *adellijk*. Het laatste adjectief bepaalt de eerste jaren van haar opvoeding: ze heeft dan een Zwitserse gouvernante die haar goed Frans leert en ze krijgt op haar tiende een jaar lang les in Genève. Kom daar tegenwoordig nog eens om! Daarna blijkt dat ze in hoge mate intelligent is,

zeg maar een zeer hoge Cito-score heeft. En ten slotte ontwikkelt ze een zekere mate van eigenzinnigheid die voor haar en haar omgeving niet altijd even goed uitkomt.

Het belangrijkste aspect in het leven van een adellijke jongedame uit die tijd was het antwoord op de vraag: trouw ik wel met de juiste man? Tot aan haar huwelijk heeft Belle er wel twaalf jaar over gedaan om dat antwoord te krijgen, en de beschrijving van haar overwegingen en van die van de verschillende mensen om haar heen vormen het belangrijkste deel van deze biografie. Haar besluitvorming werd beïnvloed door verscheidene factoren: de mening van haar ouders, het feit dat ze vanaf haar vijftiengste pas zelfstandig zou kunnen beslissen over een huwelijk, de mening van haar, deels al getrouwde, nichtjes en vriendinnen en die van het (inter)nationale roddelcircuit. Binnen dat circuit was het normaal dat ze als potentieel huwelijksobject werd beschouwd, zodat het mogelijk was dat huwelijksaanvragen met de

post bij haar vader binnenkwamen. Een zwaarwegende factor was ook dat wat ze leerde uit de door haar in het geheim begonnen correspondentie met de achttien jaar oudere David-Louis Constant d'Herminches. Belle paste niet in het standaardbeeld van haar tijd. Ze ontwikkelde een vrijheidsdrang die buiten alle normen ging, maar trouwde uiteindelijk toch en behield voor een deel haar vrijheid.

Bij het lezen van deze biografie moet je bedenken dat alle informatie uit geschreven bronnen komt. Iedere gedachte, iedere reis, ieder schandaal is opgeschreven in brieven van of aan Belle of anderen. Het is een groot geluk als je zulke brieven kunt vinden en het is bijzonder knap als je ze kunt ordenen, beschrijven en de verschillende verbanden kunt leggen. En als het verhaal ook nog op zeer toegankelijke wijze wordt verteld, heb je een goed boek in handen. ■

Frank Claessen

Belle van Zuylen, toegeschreven aan Guillaume de Spinny, 1759. Collectie: Slot Zuylen